

»De här människorna och djuren är klimatflyktingar«

UNIK. Noshörningen Najin är en av de sista levande vita noshörningarna. Efter att ha fötts i fångenskap i Tjeckien flyttades Najin 2009 och tre andra vita noshörningar till ett naturvårdsområde i Kenya i förhoppning om att de skulle kunna föröka sig där. Så skedde inte och den sista manliga noshörningen dog 2018. Bilden är arrangerad på plats och inte ett montage.

Den brittiske fotografen **Nick Brandt** gjorde stor succé med sina närgångna bilder av Östafrikas djurliv när Fotografiska i Stockholm var nyöppnat.

I sommar visas hans senaste utställning, *The Day May Break*, på Sliperiet i lilla Borgvik i Värmland.

GÖRAN JONSSON (TEXT)

Utställningen har tidigare visats i bland annat Shanghai, New York och senast i Paris – och kommer nu alltså till Borgvik, där **OSCAR MAGNUSSON** sedan 2010 driver restaurang och konsthall under sommartid.

Oscar Magnusson är mest känd som frontfigur i Sven-Ingvars och son till **SVEN-ERIK MAGNUSSON**, bandets mest kända medlem som gick bort 2017.

Sliperiet ligger på den värmländska landsbygden, i närheten av småorter som förknippas med Sven-Ingvars, som Slottsbron och Segmon, där bandet bildades 1956.

Sommarens fotoutställning, som invigs i helgen och pågår till slutet av augusti, är med ett världsnamn, Nick Brandt. Första gången som han uppmärksammades stort i Sverige var på då nyöppnade Fotografiska, 2011–2012, med utställningen *On This Earth, A Shadow Falls*. 2016 återvände han

till Fotografiska med *Inherit the Dust*.

Genom dessa fotografier skildrar Nick Brandt det hotade djurlivet på Afrikas savanner, ett tema som får en fortsättning med den aktuella utställningen på Sliperiet. Det första kapitlet i *The Day May Break* är fotograferat i Kenya och Zimbabwe under slutet av 2020, medan kapitel två förde fotografen till ett nytt land, Bolivia, som han besökte i mars 2022.

När Di Weekend när Nick Brandt på telefon hemma i Los Angeles ska han ►

»Folk behöver inte kriget i Ukraina för att bli distraherade från klimatet, det räcker med de senaste nyheterna om Kim Kardashian.«

KLIMATKRISENS OFFER. En glasskiva skiljer skolläraren Luis Zurita i Bolivia och jaguaren Hernak i bakgrunden (överst till vänster). Djuren är fotograferade i naturskyddsområden och är vana vid människor. Giraffen Sky lever i reservat i Zimbabwe, ett land där giraffer inte är fridlysta trots att det endast återstår cirka 100 000 i hela Afrika. Alice och Stanley Mwangi tvingades lämna sitt hem i Kenya och flytta efter en översvämning 2017.

NICK BRANDT

Född: 1964 i London, flyttade till Kalifornien 1992.

Bakgrund: Regisserade flera prisvinnande musikvideor med artister och band som Michael Jackson, Moby och XTC. Har under de senaste 20 åren ägnat sig åt fotografi, i huvud-

sak att dokumentera det hotade och i vissa fall utdöende djurlivet i Östafrika.

Aktuell: Med utställningen *The Day May Break* på Sliperiet Konsthall & Gastronomi i Borgvik mellan den 20 maj och 27 augusti.

► precis resa till öriket Fiji i Stilla Havet för att påbörja arbetet med kapitel tre. Det är ett samtal som mer kommer att handla om politik och klimatkrisen än om fotograferande.

En sak är Nick Brandt noga med att poängtera, han vill absolut inte bli kallad naturfotograf ("wildlife photographer") och låter mer som en klimataktivist.

"Det epitetet är missvisande. Jag har inte tagit sådana foton sedan 2011 och kommer aldrig att göra det igen", säger han bestämt.

De två första kapitlen i det aktuella projektet finns utgivna som fotoböcker och i den andra, från Bolivia, nämner Nick Brandt **GRETA THUNBERG** i sin inledande text.

"Nej, jag har inte träffat henne, men jag nämner henne så fort jag får tillfälle. Hon är fantastisk, för hon visar att allt är möjligt för vem som helst", säger han.

"Att en ung flicka som hon kunde börja ensam med ett plakat på en gata i Stockholm och på kort tid nå ut och inspirera miljontals andra unga är fantastiskt. Men min poäng är att om hon kan göra det så kan vi alla göra någonting. Det spelar ingen roll om det är en mindre insats, ackumulerat kan det ändå få stor betydelse."

"Och så beror det förstås på hur vi röstar."

Ödesfråga i skymundan

Att demokratin är på reträtt runt om i världen, att fler och fler länder blir auktoritära, gör klimatkrisen allt mer svårslöslig, anser Nick Brandt.

"Antidemokratiska regeringar struntar helt i miljön. Det är häpnadsväckande hur auktoritära högerregimer motarbetar klimatfrågan. De prioriterar kortsiktiga ekonomiska vinster på bekostnad av långsiktiga ekonomiska framsteg till följd av ansvarstagande klimatpolitik."

När Nick Brandt inledde sitt pågående fotoprojekt härjade covid-19 som värst. När pandemin höll på att klinga av startade Ryssland krig genom att anfälla Ukraina och världen fick en ny akut kris att fokusera på. Klimatfrågan hamnade lite i skymundan.

"För mig känns det som att folk inte behöver kriget i Ukraina för att bli distraherade från klimatet, det räcker med de senaste nyheterna om **KIM KARDASHIAN**", säger Nick Brandt.

"Att få världen att fokusera på den allvarligaste kris som mänskligheten någonsin stått inför har visat sig vara otroligt svårt. Det fascinerar mig att så många så aggressivt förnekar vetenskapliga bevis om klimatförändringar, mycket mer så här i USA än i Europa."

I sin aktuella utställning visar Nick Brandt hur både människor och djur, fotograferade tillsammans vid samma tillfälle, påverkas av klimatförändringar.

"Alla dessa människor och djur som jag har mött har gått igenom något traumatiskt. De kan sägas vara klimatflyktingar, men de är fortfarande vid liv och att vara vid liv innebär att det finns hopp och möjligheter." □

GÖRAN JONSSON

goran.jonsson@di.se 08-573 651 48